

**Tervetuloa sivistyksen
ajankohtaistunnille
6.5.2026 klo 14–15!**

Teemana toisen asteen koulutus

Vielä pieni hetki – aloitamme klo 14.00!

Me kaikki olemme vastuussa yhteisestä turvallisuudestamme

- Kuuntelemme toisiamme ja annamme kaikille mahdollisuuden osallistua keskusteluun.
- Noudatamme järjestäjien ohjeita puheenvuoroista ja niiden pyytämisestä.
- Puhumme kunnioittavasti kaikista ihmisistä ja ihmisryhmistä.
- Annamme jokaisen puhua omasta puolestaan emmekä tee oletuksia toisistamme.
- Kohdistamme mahdollisen rakentavan kritiikin asiaan, ei henkilöön eikä organisaatioon.
- Emme liity kokouksiin kolmannen osapuolen työkaluilla emmekä kerää tietoja kokoukseen osallistujista.
- Emme käytä kokouksissa tekoälytyökaluja, tekoälyagentteja tai botteja siitä erikseen sopimatta.

Jos emme onnistuneet, lue toimintaohjeet:

www.kuntaliitto.fi/turvallinentila

Sivistyksen ajankohtaistunti 6.5.2026: teemana etenkin toisen asteen koulutus

Tervetuloa

Maarit Kallio-Savela ja Kyösti Värri

Kuntien tulevaisuutta koskeva parlamentaarinen työ

Susanna Huovinen

Ajankohtaista lukiokoulutuksesta

Kyösti Värri

Ajankohtaista ammatillisesta koulutuksesta

Maarit Kallio-Savela

Parlamentaarinen työ kuntien tulevaisuudesta

Kuinka Kuntaliitto mukana?

Varatoimitusjohtaja Susanna Huovinen

Miksi parlamentaarinen työ?

- Väestönmurroksen seurauksena useat kunnat ovat suurissa **vaikeuksissa järjestää palveluja tulevaisuudessa**. Erot etenkin kuntien veroprosenteissa ovat repeämässä.
- Myös **kuntademokratia on vaikeuksissa**: äänestysprosentti laskee ja ehdokkaita on yhä vaikeampi löytää.
- Tarvitsemme kuntaperusteisen järjestelmän, jossa **palveluiden saavutettavuus, kansalaisten yhdenvertaisuus ja rahoitusjärjestelmän kestävyys ovat tasapainossa**, ja jossa rahoitus perustuu kuntien nykyisiin tehtäviin.
- Palvelujen tehokasta ja laadukasta järjestämistä ei ratkaista vain paikallisilla ratkaisuilla. **Tarvitaan kansallinen yhteisymmärrys kuntien tehtävistä ja niistä edellytyksistä, jotka kunnilla on oltava niistä selviytyäkseen**.
- Tavoitteena on oltava sellainen järjestelmä, jossa **kunnat voivat luottaa valtioon ja valtio kuntien kykyyn toimia tehokkaasti ja vaikuttavasti, itsehallintonsa puitteissa**.

Parlamentaarisen työn tavoitteeksi on asetettu:

- Käydä läpi ja muodostaa **tilannekuvaa ja kehityssuuntia** sekä valmistella suuntaviivoja eri toimenpidevaihtoehdoille.
- Työtä tulee tehdä huomioiden kuntien kestävyys ja olosuhteiden kehitys väestön, talouden ja tehtävien hoitamisen kannalta.
- Näkemys siitä, minkälainen **kuntaperusteinen järjestelmä** pystyy kestävästi ja vaikuttavasti edistämään Suomen kuntalaisten toimivia palveluita myös tulevaisuudessa.
- Yhteinen ymmärrys kuntien tilanteesta ja tulevaisuuden kehityssuunnista
- Näkemys kuntien palvelulupauksesta
- **Suuntaviivat seuraavalla vaalikaudella käynnistettävien, kuntia koskevien uudistusten pohjaksi.**
- **Toimikausi 26.2.2026-18.12.2027**

Työryhmä toimittaa väliyhteenvetonsa joulukuussa 2026 ja johtopäätöksensä ennen toimikauden päättymistä syksyllä 2027.

Sihteeristön tehtävänä on valmistella ja tukea työryhmän työtä. (Lähde: VM)

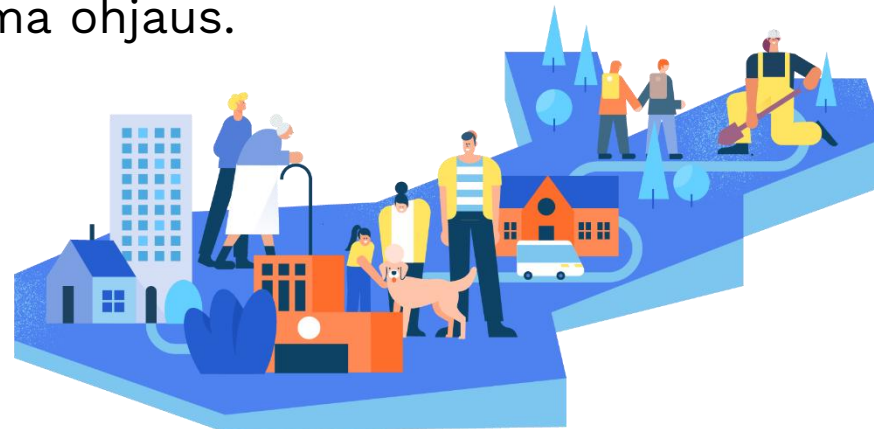
Työssä käsiteltäviä teemoja ovat ainakin

- **kuntien taloudellinen tilanne** ja kestävyys,
- kuntien vastuulla olevat lakisääteiset palvelut ja yleisen toimialan tehtävät, palvelulupaus, **erilaistuminen**,
- demokratia ja kuntien itsehallinto,
- **kuntien välinen yhteistyö**
- **kuntarakenne**
- hyvinvointialueiden ja kuntien yhteistyön tavat ja **yhdyspinnat** sekä
- valtion kuntiin kohdistama ohjaus.

Keskustelujen kesto on 2 tuntia sisältäen asiantuntija-alustukset.

Kuntaliiton sisältöjen oltava **erittäin ytimekkäitä** ja hyvin perusteltuja, jotta puhutaan oikeista asioista arvokkaat minuutit, joita keskustelulle on varattu.

Toimialojen erityiskysymyksiin ei ehditä syvälle.

Parlamentaarisen työryhmän kokoonpano

Pj. Anna-Kaisa Ikonen, kunta- ja alueministeri

Kansallinen Kokoomus r.p.

- Henrik Vuornos, kansanedustaja (varajäsen Mia Laiho, kansanedustaja)
- Karoliina Partanen, kansanedustaja (varajäsen Ville Valkonen, kansanedustaja)

Perussuomalaiset r.p.

- Jaana Strandman, kansanedustaja (varajäsen Kaisa Garedeu, kansanedustaja)
- Rami Lehtinen, kansanedustaja (varajäsen Ville Vähämäki, kansanedustaja)

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.

- Eveliina Heinäluoma, kansanedustaja (varajäsen Piritta Rantanen, kansanedustaja)
- Lauri Lyly, kansanedustaja (varajäsen Aki Lindén, kansanedustaja)

Suomen Keskusta r.p.

- Petri Honkonen, kansanedustaja (varajäsen Hanna-Leena Mattila, kansanedustaja)
- Hanna Räsänen, kansanedustaja (varajäsen Mika Riipi, kansanedustaja)

Vihreä liitto r.p.

- Inka Hopsu, kansanedustaja (varajäsen Bella Forsgrén, kansanedustaja)

Vasemmistoliitto r.p.

- Pia Lohikoski, kansanedustaja (varajäsen Jessi Jokelainen, kansanedustaja)

Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.

- Christoffer Ingo, kansanedustaja (varajäsen Sandra Bergqvist, kansanedustaja)

Suomen Kristillisdemokraatit r.p.

- Peter Östman, kansanedustaja

Liike Nyt r.p.

- Harry Harkimo, kansanedustaja

Pysyvät asiantuntijat

- **Osastopäällikkö Jussi Virsunen** valtiovarainministeriö (varajäsen finanssineuvos Pasi Leppänen)
- **Kansliapäällikkö Heidi Backman**, opetus- ja kulttuuriministeriö (varajäsen ylijohtaja Eeva-Riitta Pirhonen)
- **Osastopäällikkö Minna-Mari Kaila**, maa- ja metsätalousministeriö (varajäsen osastopäällikkö Sebastian Hielm)
- **Osastopäällikkö Annakaisa Iivari**, sosiaali- ja terveysministeriö (varajäsen johtaja Taru Koivisto)
- **Osastopäällikkö Tiina Korhonen**, työ- ja elinkeinoministeriö (varajäsen osastopäällikkö Jan Hjelt)
- **Kehittämisjohtaja Juho Korpi**, ympäristöministeriö
- **Erityisasiantuntija Atte Riihelä**, liikenne- ja viestintäministeriö (varajäsen erityisasiantuntija Edgar Pyhälä)
- **Toimitusjohtaja Minna Karhunen**, Suomen Kuntaliitto ry (varajäsen strategia- ja kehitysjohtaja Markus Pauni)

Sihteeristössä ministeriöistä (VM, TEM, OKM, YM, STM, MMM)
Kuntaliitosta: Sini Sallinen, Henrik Lönnqvist, Merja Lang, varajäsen
Ville Nieminen

Kuntaliiton lupaus

Sitoudumme

**Avoimeen keskusteluun
Ongelmien läpivalaisuun
Perusteltuihin muutoksiin**

Kunnat mukana valmistelussa:

Verkostojen kautta

Ryhmä 44 virallisena Kuntaliiton sparrausryhmänä

Kaikissa Kuntaliiton verkostoissa keskusteluissa

Paikallisten keskustelutilaisuuksien kautta

Kuntaliiton aluekierros 2026

- Maakuntaliittojen kautta tehtävä aluekierros
- Kuntaliiton johdon ja asiantuntijan puheenvuorot parlamentaarisen tulevaisuustyön tavoitteista sekä väestönmurroksesta ko. alueella seutukunnittain ja maakunnallisesti ja näihin liittyvää keskustelua
- Tavoitellaan kuntajohtoa ja puheenjohtajia

Odotuksesi työlle? Toivotut lopputulokset, huolet? Kuntaperusteisen järjestelmän kehittäminen?

- Missä asioissa ja millaista kuntien välistä **yhteistyötä** tarvitaan enemmän? Näettekö alueellisia erityistarpeita?
- Mikä mielestänne **edesauttaa** yhteistyön syntymistä kuntien välille, mikä **estää** sitä?
- Miltä yhteistyö näyttää **demokratian**, asukkaiden osallistumismahdollisuuksien, talouden ja johtamisen näkökulmista?
- Toimivatko **kuntalain** mukaiset yhteistyön muodot mielestänne? Olisiko niissä jotain uudistamistarpeita? Tarvittaisiinko joku kokonaan **uusi kuntien välisen yhteistyön muoto**?

- Voisiko mielestänne osan kunnista lailla **”vapauttaa” tietyistä tehtävistä** niin, että niitä hoitaisivat vain jotkut kunnat? Ottaen huomioon, että asukkaiden vaikutusmahdollisuuksista olisi huolehdittu yhtä hyvin kuin nytkin kuntien välisessä yhteistyössä?
- Tulisiko meillä olla **kaksi tai useampi kuntatyyppi**, joilla olisi omat tehtävänsä?
- Näettekö, että Suomessa olisi alueita, joilla olisi alueen erityispiirteistä johtuvia **erityisratkaisuja tai -tehtäviä**?

- Näettekö kuntien **yhdistymiset** ratkaisuin, joita kannattaisi toteuttaa ennakolta kuntien yhteisen kapasiteetin vahvistamiseksi?
- Mikä voisi **edesauttaa** kuntien yhdistymisten toteutumista?
- Mitä **huolia** yhdistymisiin liittyy ja miten niitä voisi ratkaista?

Kiitos!

Susanna Huovinen
Varatoimitusjohtaja
Hyvinvointi- ja sivistysyksikön johtaja

+358 9 771 2006

Susanna.Huovinen@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi

www.kommunforbundet.fi

Ajankohtaista lukioskoulutuksesta

Kyösti Värri

X(Twitter): @KyostiVarri

LinkedIn: Kyösti Värri

Hallituskaudesta viimeinen vuosi jäljellä

**Englanninkielinen
lukiokoulutus ja
ylioppilastutkinto**

**Taito- ja taideaineiden
ylioppilaskoe**

**Oppimisen tuki ja
erityisopetus**

Rahoitusjärjestelmä

Hallituksen kehysriihistä kantautunutta

Kehysriihi 22.–23.4.2025

Opiskeluperusteisella
oleskeluluvalla
opiskelevien
kolmansien maiden
kansalaisten
lukuvuosimaksut

Kehysriihi 21.–22.4.2026

Kuntien
peruspalvelujen
valtionosuuksien
indeksijarrun korotus
2,8 prosenttiyksik-
köön vuodelle 2027

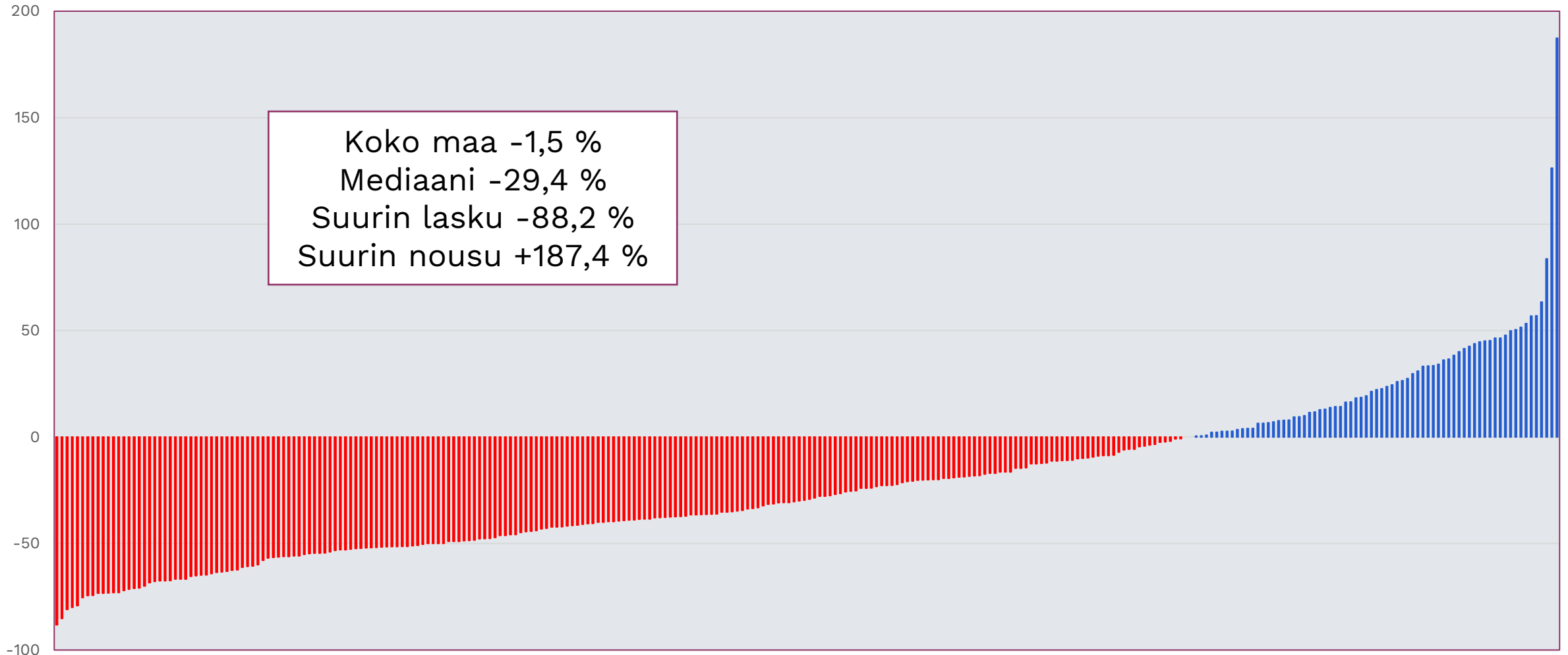

Karvi 14.4.2026

- Opiskelijamäärien muutokset haastavat lukiokoulutusta
- Rahoituksen riittävyys herättää huolta
- Lukioissa on riittävästi kelpoista henkilöstöä – opiskeluhuolto-palveluissa ei niinkään
- Yhteistyö on elinehto useille lukioille

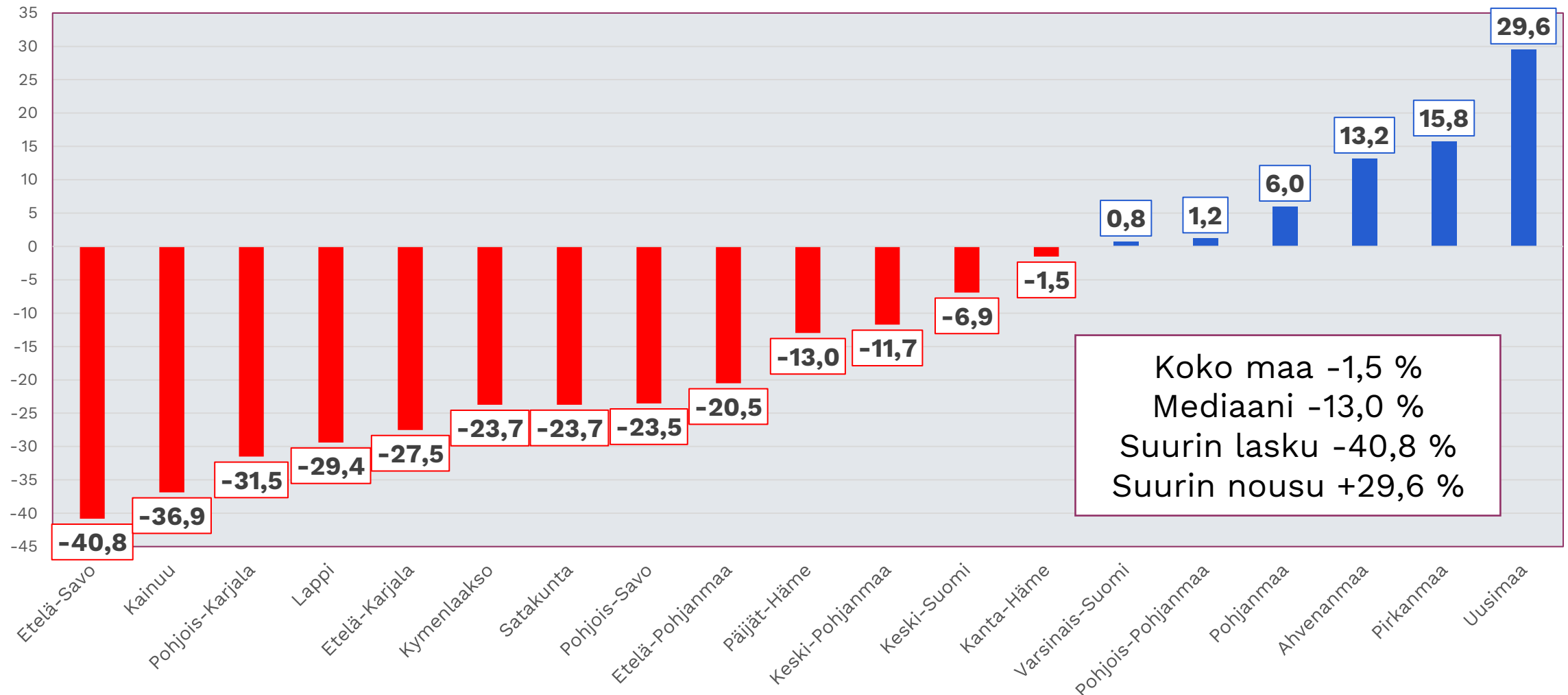
16-vuotiaiden määrän muutos 2000–2025

16-vuotiaiden määrän muutos (%) kunnittain päivästä 31.12.2000 päivään 31.12.2025.

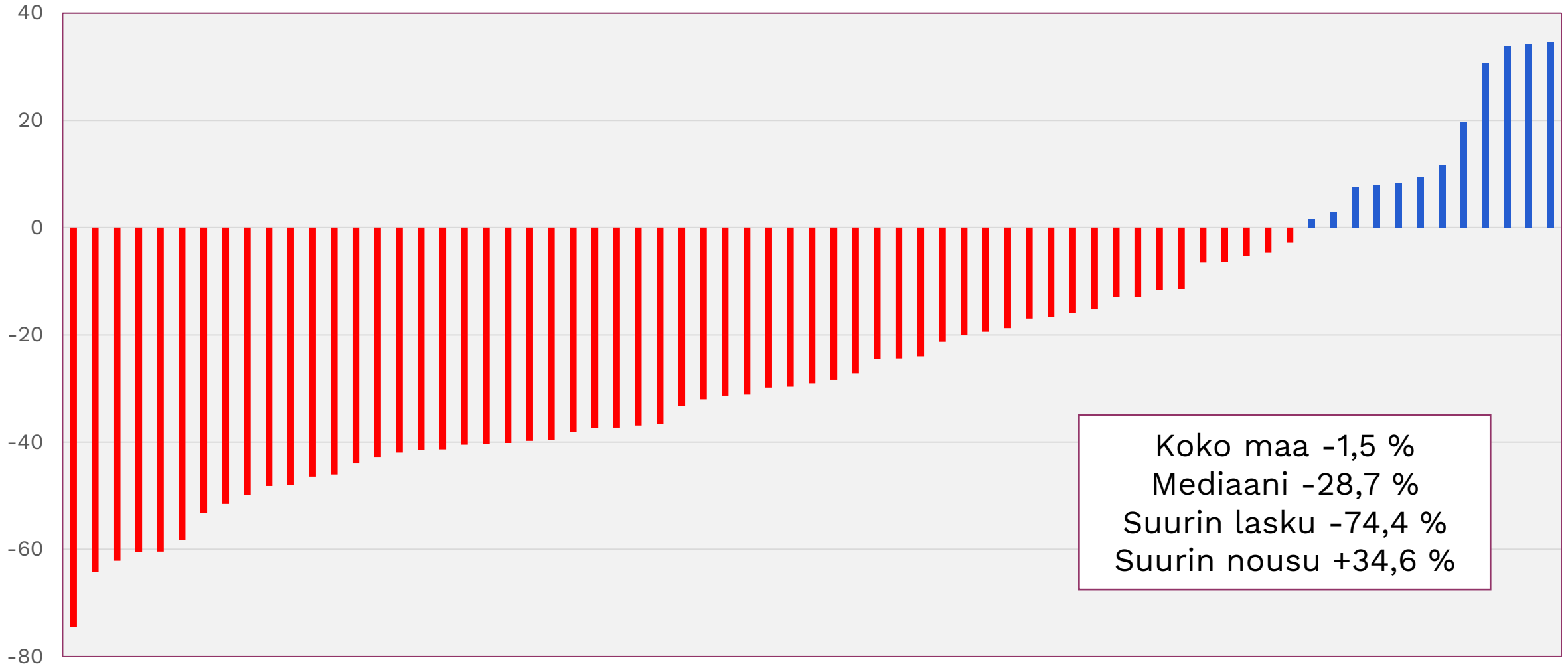
16-vuotiaiden määrän muutos 2000–2025

16-vuotiaiden määrän muutos (%) maakunnittain päivästä 31.12.2000 päivään 31.12.2025.

16-vuotiaiden määrän muutos 2000–2025

16-vuotiaiden määrän muutos (%) seutukunnittain päivästä 31.12.2000 päivään 31.12.2025.

Pääkirjoitus 5.3.2026

Pienten kuntien lukiot taistelevat oppilaista

Warkauden Lehti 5.3.2026

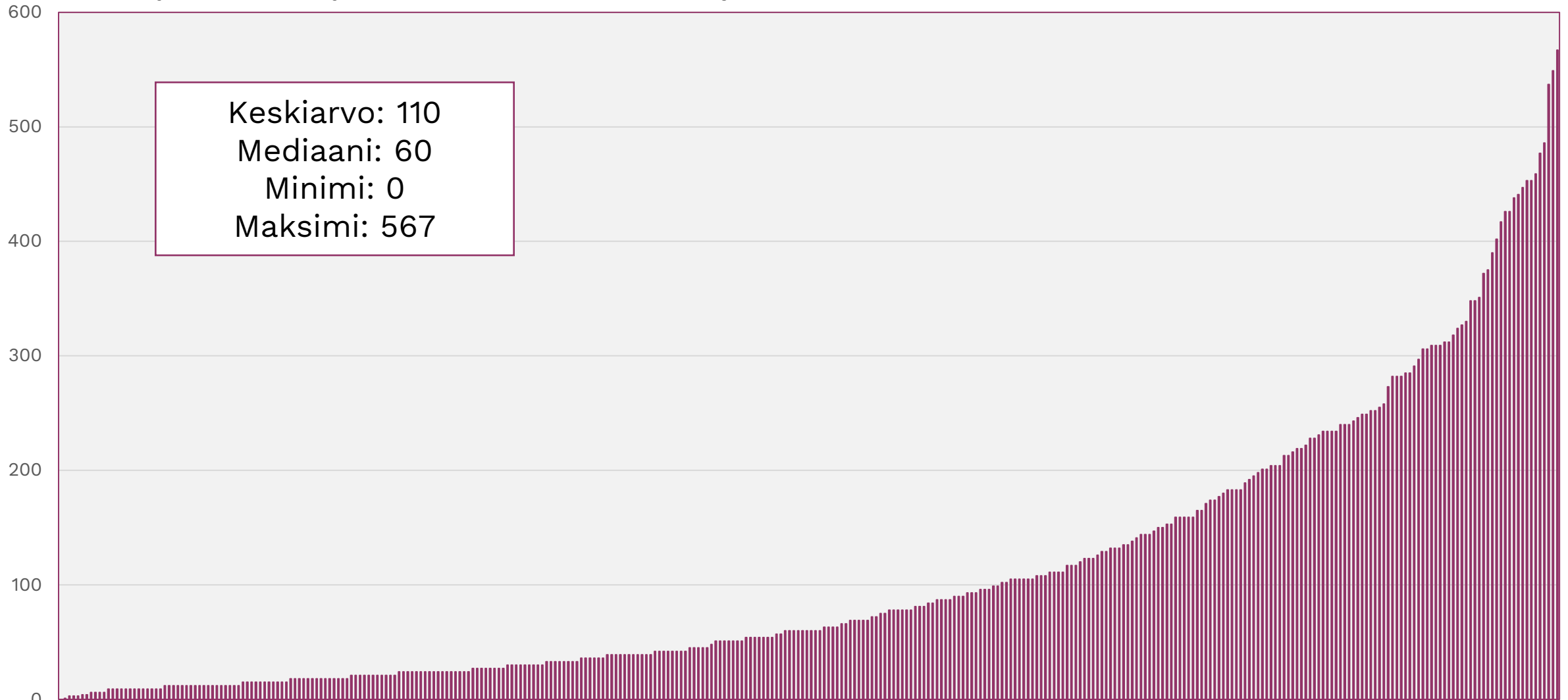

Pääkirjoitus
2.4.2026

*Lukioon
hakeneiden
vähyyys iso haaste*

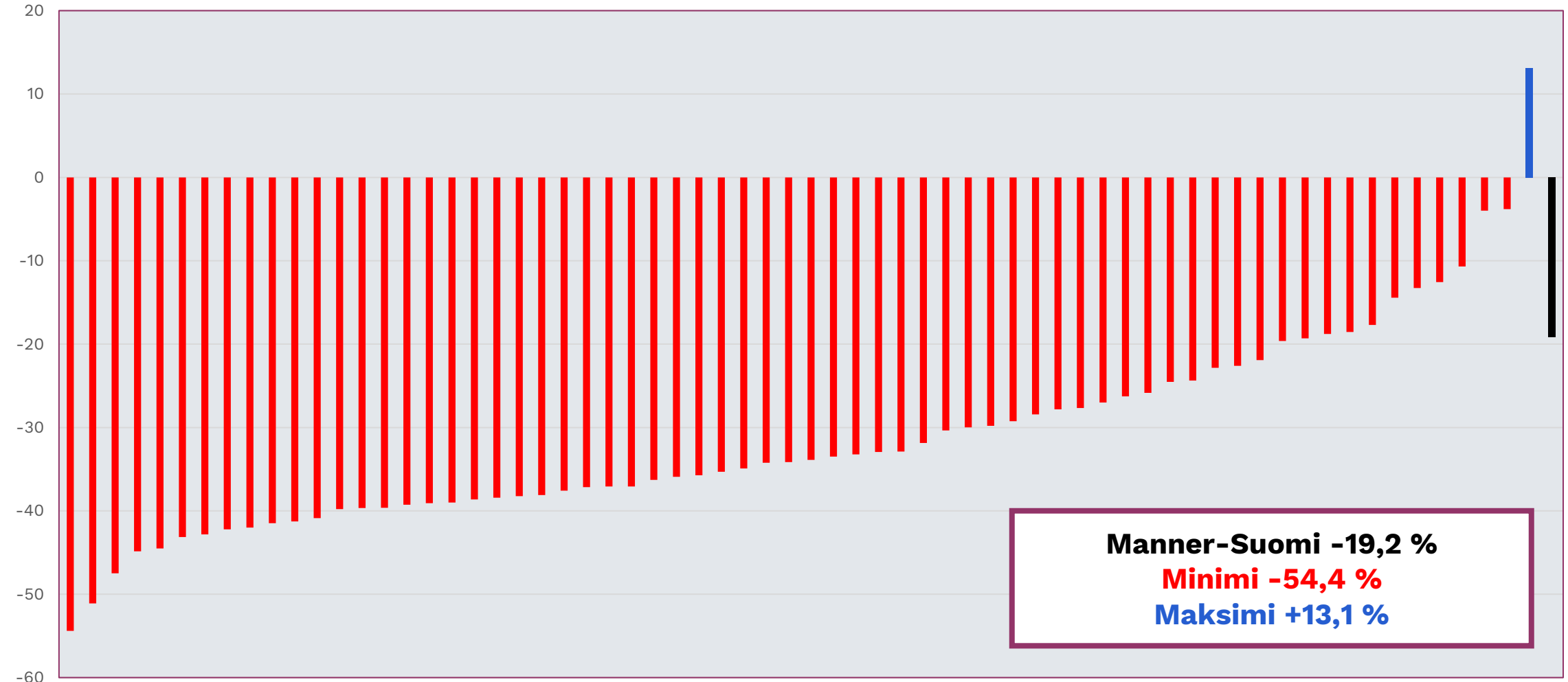
Lukiokoulutukseen hakeminen vuonna 2026

Ensisijaiset hakijat (lkm) kevään 2026 yhteishaun varsinaisessa haussa lukioittain.

16-vuotiaiden määrän muutos 2024–2039

16-vuotiaiden ikäluokan koon muutos (%) 2024–2039 Manner-Suomessa seutukunnittain Tilastokeskuksen ennusteen 24.10.2024 mukaan.

Seutukunnallinen lukiokoulutus selvitys:

- Koulutuksen järjestäjien (kuntien) käyttöön paikallisesti/alueellisesti
- Kuntien tulevaisuutta pohtivan parlamentaarisen työn tueksi
- Hallitusohjelmavalmistelun tueksi ja käyttöön

Seutukunnallinen näkymä 2030-luvulle

- Opiskelijamäärämuutoksista tuleva paine: *Ennakoidut opiskelijamäärät ja muutokset seutukunnittain*
- Taloudesta ja rahoituksesta tuleva paine: *Kuntien ylimääräisen lisärahoituksen osuus seutukunnittain*

KUNTA
LIITTO

Teijo Koljonen

SAAVUTETTAVA LUKIOKOULUTUS

Seutukunnallinen näkymä
2030-luvun lukiokoulutukseen

Julkaisuwebinaari ma 18.5.2026 klo 14–15:

<https://www.kuntaliitto.fi/tapahtumat/2026/saavutettava-lukiokoulutus-2030-luvulla-mita-kuntaliiton-seutukunnallinen-selvitys>

Sivistyksen ajankohtaistunti
6.5.2026

**KUNTA
LIITTO** | Kommun-
förbundet

**Sivistyksen
ajankohtaistunti EXTRA
18.5. klo 14-15**

**Mitä Kuntaliiton seutukunnallinen
selvitys kertoo saavutettavasta
lukiokoulutuksesta 2030-luvulla ?**

Ilmoittaudu julkaisuwebinaariin!

**KUNTA
LIITTO**

Ajankohtaista ammattillisesta koulutuksesta

kehittämispäällikkö Maarit Kallio-Savela

Hallituskauden loppusuoran ajankohtaisia

Hallitusohjelman toimeenpano

- Ammatillisen koulutuksen rahoitusuudistus
- **Toiminnanohjauksen kokeilu**
- Oppimisen tuen uudistus
- Tilauskoulutus ja toisen asteen koulutuksen lukuvuosimaksut
- Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen kehittäminen ja oppivelvollisuuslain tarkentaminen

Tulevaan hallituskauteen valmistautuminen

- Ammatillisen koulutuksen jatkuvaa oppimista ja työikäisten koulutustarjontaa valmisteleva työryhmä
- **Ammatillisen koulutuksen vaativan erityisen tuen toimivuuden ja muutostarpeiden selvitys (selvityshenkilöt)**
- TUVAn kehittäminen ja **oppivelvollisuuslain tarkentaminen** tulevan työryhmän raportin pohjalta

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilu

Kokeilun tarkoituksena on selvittää, miten ammatillisen koulutuksen järjestämislupien laajentamisella ja neuvottelumenettelyyn perustuvalla toiminnanohjauksella voidaan vahvistaa ammatillisen koulutuksen laatua, vaikuttavuutta ja saavutettavuutta. ([Laki toiminnanohjauksen kokeilusta 1077/2024](#))

- kokeilu alkaa 1.1.2026 ja päättyy 31.12.2033
- tavoitteena parempi vaikuttavuus ja laatu
- laajat järjestämisluvat ja normiohjauksen purkaminen
- **tavoitteiden yhteensovittaminen ja koulutuksen järjestäjien ja OKM:n välinen vuoropuhelu**
 - neuvottelut ja sopiminen
- kokeiluun valittiin 40 koulutuksen järjestäjää
- Ensimmäinen neuvottelukierros huhti-toukokuussa 2026
- Karvi toteuttaa **seuranta- ja vaikuttavuustutkimuksen**, jolla seurataan ja arvioidaan toiminnanohjauksen kokeilun tarkoituksen toteutumista, neuvottelumenettelyn toteutumista ja kokeilun vaikuttavuutta.

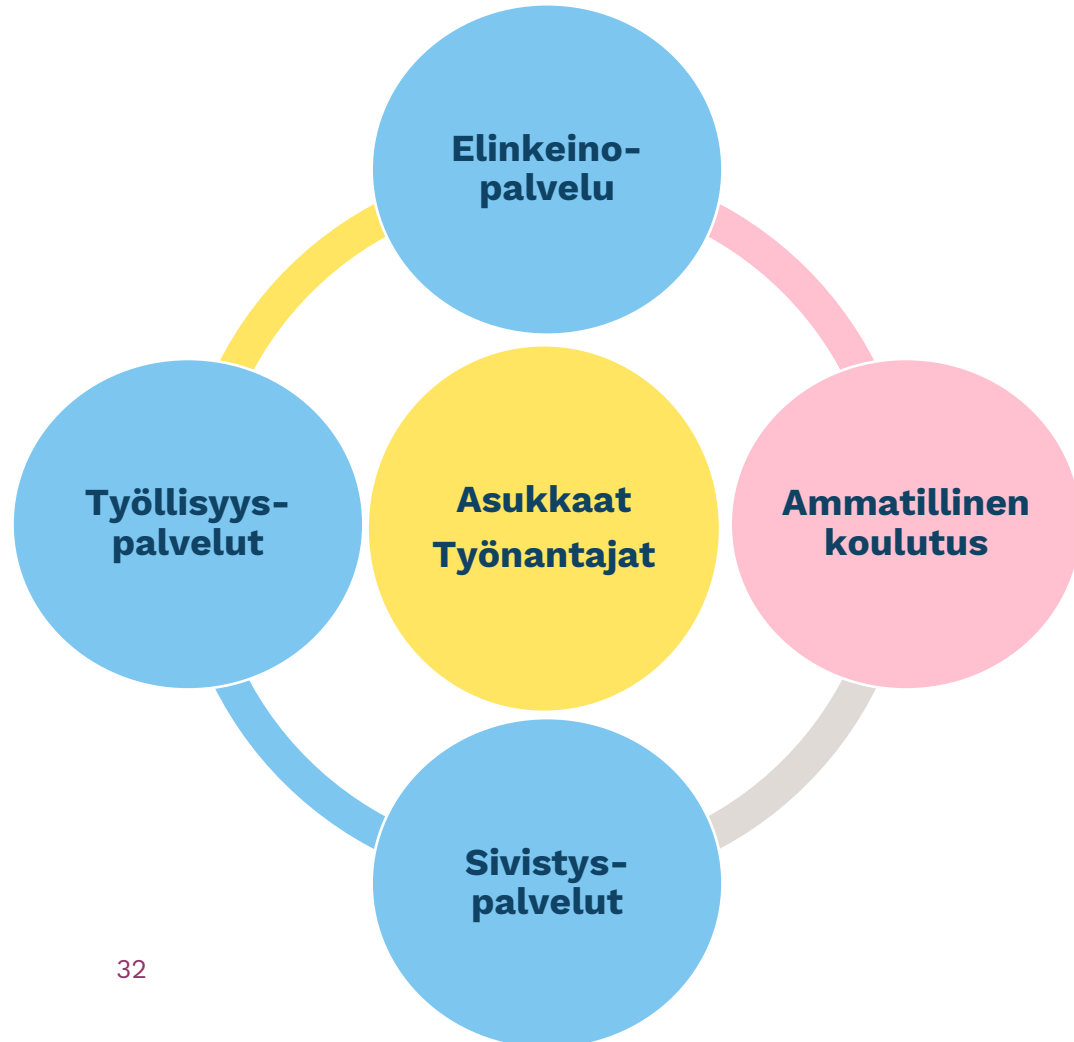
Toiminnanohjauksen kokeiluun valitut

1. Ammattiopisto Luovi Oy
2. Ammattiopisto Spesia Oy
3. AVA-instituutin Kannatusyhdistys ry
4. Careeria Oy
5. Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
6. Helsingin kaupunki
7. Hyria koulutus Oy
8. Itä-Savon koulutuskuntayhtymä
9. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia
10. Järviseudun Koulutuskuntayhtymä
11. Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia
12. Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
13. Kiipulasäätiö sr
14. Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä
15. Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä
16. Koulutuskuntayhtymä Brahe
17. Koulutuskuntayhtymä OSAO
18. Koulutuskuntayhtymä Tavastia
19. Kouvolan Ammattiopisto Oy
20. Live-säätiö sr

21. Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä
22. Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
23. Mercuria kauppapaoppilaitos Oy
24. Optima samkommun
25. Perho Liiketalousopisto Oy
26. Pohjois-Karjalan Koulutuskuntayhtymä
27. Rasion Seudun Koulutuskuntayhtymä
28. Rovaniemen Koulutuskuntayhtymä
29. SASKY koulutuskuntayhtymä
30. Satakunnan koulutuskuntayhtymä
31. Savon Koulutuskuntayhtymä
32. Seinäjoen koulutuskuntayhtymä
33. Suomen Yrittäjäopisto Oy
34. Svenska Österbottens förbund för Utbildning och Kultur
35. Tampereen Aikuiskoulutussäätiö sr
36. Tampereen kaupunki
37. Työtehdoseura ry
38. Vantaan kaupunki
39. Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä
40. Äänekosken Ammatillisen Koulutuksen kuntayhtymä

Yhdessä vaikuttavampia palveluita

Alueen palveluekosysteemi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan **tarkennettavaksi oppivelvollisuuslain säännöksiä**, jotka koskevat

- oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen suorittamisvelvollisuuden jälkeen, oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä, asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuuta, maksuttomuutta sekä majoituskorvausta.
- jotka koskevat järjestämisluvan myöntämistä, koulutuksen laajuutta ja muodostumista, opiskelijan yksilöllisiä valintoja sekä perusopetuslain, lukiolain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain soveltamista.

Esityksessä ehdotetaan **täsmennettäväksi** myös perusopetuslain sääntelyä aikuisten perusopetuksen maksuttomuudesta.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi säännöksiä siten, että niihin lisättäisiin **velvollisuus ottaa opiskelijoiksi ensisijaisesti oppivelvolliset hakijat**.

Lausuntoaika 8.5.2026 asti

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=fc086dfe-9690-4d8d-b254-8de47e25ee78>

Muutamia huomioita

- Työpajojen rooli ja asema
- Majoitus- ja matkakorvausoikeuden laajentaminen
- Koulutuksen järjestäjän velvollisuus tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa kaikkia TUVA-koulutuksen perusteiden mukaisia osia tarvittaessa yhteistyössä 7 §:ssä tarkoitettujen tahojen kanssa.

Selvitystyö ammatillisen koulutuksen vaativan erityisen tuen toimivuudesta ja muutostarpeista

OKM:n nimeämät selvityshenkilöt: KT Pasi Kankareen ja FT Anne Liimataisen
<https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM056:00/2025>

Tehtävänä selvitys ammatillisen koulutuksen vaativan erityisen tuen toimivuudesta ja muutostarpeista.

Toimikausi on 1.10.2025–31.8.2026.

Selvityshenkilöiden tehtävänä on vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Miksi vaativan erityisen tuen koulutustarve on lisääntynyt?
- Kohdentuvatko koulutuspaikat vaativaa erityistä tukea tarvitseville?
- Onko vaativan erityisen tuen koulutustarjonta organisoitu parhaalla tavalla?
- Miten vammaisten oikeudet toteutuvat vaativan erityisen tuen koulutuksessa?
- Miten erityisen tuen ohjaus-, kehittämis- ja tukitehtävää tulisi muuttaa?

Selvityshenkilöt voivat tehdä esityksiä säädösten tai koulutusten perusteiden muuttamiseksi sekä kehittämisehdotuksia liittyen koulutuksen järjestämiseen tai järjestäjäjärakenteeseen.

OKM asettanut ohjausryhmän selvityksen tueksi

<https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM050:00/2025>

Kehysriihi ammatillisen koulutuksen näkökulmasta – painopiste oppisopimus-koulutuksessa

Hallitus käynnistää selvityksen norminpurkuesityksistä:

- 40. Hyväksytään työelämälähtöiset oppimisympäristöt näyttöpaikoiksi
- 41. Muutetaan harkinnanvaraisten tukien perusteita niin, että alle 20-vuotiaan kotona asuvan oppisopimusopiskelijan palkkatulo ei vaikuta perheen tukiin
- 42. Porrastetaan oppisopimusaikainen palkkaus vastaamaan osaamisen kehittymistä
- 43. Kehitetään oppisopimusta - viikkotuntimäärä 25 työtunnista 20 tuntiin

**Kuntouttavan opetuksen
selvitys julkaistaan
1.6. klo 9-11.30**

**Tule mukaan joko etänä tai läsnä
Kuntatalolle!**

**KUNTA
LIITTO**

Kiitos. Tack.

Kyösti Värri
050 431 1926

Maarit Kallio-Savela
050 437 0045

Susanna Huovinen
09 771 2006

Sähköposti: etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi